

Tori Vallavalitsus

Teie 11.08.2023 nr 6-2.1/2676

Meie 29.08.2023 nr 6-2/23/1658-7

Pulli ja Rütavere külade päikesepargi eskiis

Esitasite Keskkonnaametile¹ planeerimisseaduse § 85 lõike 1 alusel kooskõlastamiseks Pärnumaal Tori vallas Pulli ja Rütavere külade² päikeseparkide detailplaneeringu eskiisi. Keskkonnaamet on varasemalt esitanud seisukoha nimetatud planeeringu algatamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse³ ning eskiisi kohta⁴.

Planeeringu eskiisi on muudetud lähtuvalt eksperthinnangust „Pärnumaale Tori valda planeeritavate päikeseelektrijaamade mõju ulukitele ja nahkhiirlastele ning leevendusmeetmed“⁵ ning selle tulemusel on päikesepargi alal ulukite liikumiskoridorid ning planeeringus on käsitletud tarastamise põhimõtteid.

Planeeringuala suurus on ca 292 ha. Esitatud asendiskeemi kohaselt ei asu kavandatav päikesepargi ala kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ega kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis. Samuti ei ole tegevustega hõlmatud lähialale registreeritud kaitsealuste liikide leiukohti. **Sellest tulenevalt pole looduskaitseaduse kohaselt vajalik planeeringu kooskõlastamine Keskkonnaametiga⁶ ning Keskkonnaamet esitab oma arvamuse.** Tutvunud muudetud eskiisiga ja eelpool viidatud eksperthinnanguga, esitame alljärgnevalt omapoolsed märkused ning ettepanekud:

1. Soovitatud ulukikoridoride pikkused jäävad vahemikku 250-640 meetrit ja soovitatavaks laiuks on vähemalt 25 m. Soovitatava minimaalse laiuse nõue on tuletatud Transpordiameti tellitud tööst „Kolu ja Kohatu ökoduktide ning nendega seotud ulukirajatiste toimivuse seire lõpparuanne“⁷ ja on viidatud töö põhjal metskitsele minimaalne vajalik laius ökodukti ületuseks, et jõuda emmale-kummale poole Tallinn-Tartu maanteed, kus paiknevad metskitsele sobilikud kodupiirkonnad. Siinkohal tuleb arvestada

¹ kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 11.08.2023 nr 6-2/23/1658-6 all

² Detailplaneeringu ala hõlmab Pulli külas asuvaid Raja (katastritunnus 73001:007:0182), Uueaasa (73001:007:0253), Juntsi-Jaak (73001:007:0032), Nasa (73001:007:0070), Juntsi Jüri (73001:007:0103) ja Kivaste (katastritunnus 73001:007:0156) ning Rütavere külas asuvaid Mihkli (80901:001:1224), Abja (73001:007:0108), Juntsi-Jüri (73001:007:0105), Kaarli (73001:007:0210), Nasa (73001:007:0071), Sopaaugu (73001:007:0023), Suureoja-Indriku (73001:007:0269) ja osaliselt 5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru tee (73001:007:0067) katastriüksuseid. Suureoja-Juhani katastriüksus (73001:007:0270) arvati planeeringu koostamise käigus planeeringualast välja

³ kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 16.02.2023 nr 6-2/23/1658-2 all

⁴ kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 21.06.2023 nr 6-2/23/1658-5 all

⁵ OÜ Loodusekspert, Tartu 2023

⁶ Looduskaitseadus § 14 lg 1

⁷ Valdman, H., Erimäe, R., Erimäe, J., Tull, A., Kruuse, M. 2022. Kolu ja Kohatu ökoduktide ning nendega seotud ulukirajatiste toimivuse seire. Transpordiamet.

täiesti erinevate maastikuliste oludega. Kolu ökodukt ühendab kahte suuremat metsaala üle 90 m laiuse Tallinn-Tartu maanteetrassi, kuid Tori PEJ puhul on tegemist 3-7 korda pikemate koridoridega valdavalt avamaastikus. On üsna ebatõenäoline, et metskitised hakkavad kasutama enam kui 0,5 km pikkust ja üksnes 25 m laiust tarade vahel, avamaastikus paiknevat koridori. Keskkonnaagentuuri koostatud rohevõrgustiku planeerimise juhendis⁸ märgitakse, et metsaelupaikadele spetsialiseerunud liikide liikumiseks peavad avatud maastikus paiknevad rohevõrgustiku koridorid olema vähemalt 500 m laiad ja iga kilomeetri lisandudes koridori pikkusele (võttes koridori algpikkuseks 1 km), peab lisanduma 100 m koridori laiusele. Selle analoogia põhjal võiks iga 100 m kohta liita koridori laiusele 10 m ja Tori PEJ ulukikoridoride pikkusvahemike juures oleks sobilikuks laiuseks umbes 50 m või rohkem. Äärmisel juhul võib koridorid planeerida n.ö. liivakellakujulistena – otstest laiemad ja keskelt kitsamad – „pudelikael“ koridori keskel küll pärsib ulukite liikumist, kuid laiemad lehtrikujulised otsad mõnevõrra kompenseerivad seda.

2. Ekspert hinnangus märgitakse, et „*Tagamaks koridoride efektiivsemat kasutamist erinevate ulukiliikide poolt on mõistlik rajada koridoridesse taimkate, mis koosneb pärismaistest põõsastest või põõsaspuudest (nt harilik lodjapuu, harilik pihlakas, paakspuu, põõsasmaran vms), ning et taimkatet niidetakse maksimaalselt 1-2 korda suve jooksul, et tagada piisavalt kõrge taimestik, mis julgustab loomi neid koridore kasutama, sh pakkudes varjevõimalusi (lisada täiendavaid kände, oksarisu vms).*“ Jällegi on need soovitusel täiesti kohased metsaalasid ühendavate lühikeste ökoduktide korral, kuid mitte nii head avamaastikus olevate võrkaedade vaheliste läbipääsude jaoks. Põõsasmaran on madalakasvuline ega paku avamaastikus metskitsele kindlasti piisavalt varjevõimalusi, et soodustada ulukikoridoride kasutamist. Pigem tuleb eelistada erinevaid pajuliike, mis on metskitsele ka toidutaimed ning võivad seega mõjuda loomadele peibutavalt, soodustades seeläbi ulukikoridoride kasutuselevõttu.
3. Küsitavusi leidub ka ekspert hinnangus soovitatud ulukikoridoride paigutuses. Siinkohal tuleb märkida, et Keskkonnaameti töötajad pole planeeringuala oludega kohapeal tutvunud ja lähtuvad soovitusel üksnes kaardimaterjalist. Seega ei saa välistada, et kohapealsete vaatluste põhjal osutuvad parimaiks just ekspert hinnangus toodud ulukikoridoride paigutused, kuid kaardimaterjalidele ja Maa-ameti geoportaali ortofotodele tuginedes on Keskkonnaamet selles osas kahtlev ja esitab siiski omapoolsed alternatiivvariandid:
  - 3.1. üle Juntsi-Jüri, Sopaaugu ja Kaarli kinnistute kulgev 640 m pikkune põhja-lõunasuunaline koridor asendada Suureoja-Indriku kinnistu nurgast piki Juntsi-Jüri kinnistu kaguserva kulgeva 330 m pikkuse koridoriga. Ühtlasi laiendada Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee äärde Nasa ja Kaarli kinnistute loodeserva planeeritud haljasriba (soovitavalt 50 m maantee külgnähtavuse vööndi servast) ja jälgida, et haljasriba taimekooslus oleks metskitsele varju pakkuv, suunates seega maantee äärde sattunud ulukeid pigem maanteega paralleelselt liikuma, mitte seda ületama. Kuivõrd PEJ läänes külgnevatel Nurmese ja Aluste kinnistutel paikneb metsatukk, mida ulukid võivad nn hüppelauana kasutada ja maantee suunas liikuda, on soovitatav põõstaste ja/või madalate puudega haljasriba jätta ka Nasa kinnistu lääneserva, vähemalt mainitud metsatuka ja maantee vahelises lõigus, et maksimaalselt suunata maantee äärde sattunud ulukeid pigem paralleelselt maanteega liikuma, mitte seda ületama;
  - 3.2. Abja ja Suureoja-Indriku kinnistute vahele jätta kindlasti eelpool mainitud nõuetele vastav liikumiskoridor (mainitud ka ekspert hinnangus), et anda ulukitele paremad võimalused põhja-lõunasuunaliseks liikumiseks ja suunata neid eemale Suureoja-Indriku kinnistust kagusse ja lõunasse jäävatest elamutest;

⁸ Keskkonnaagentuur. 2023. Rohevõrgustiku planeerimise juhend. https://keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/documents/2021-07/rohevõrgustiku-planeerimisjuhend_fin.pdf

- 3.3. kaaluda Nasa ja Uueaasa kinnistute vahele planeeritud koridori nihutamist lääne poole Raja ja Nasa kinnistute vahele, et suunata ulukeid eemale Uueaasa kinnistust lõunasse jäävatest elamutest ja mitte soodustada ulukite piki Uuenassa teed liikumist.
4. Eksperthinnangus lk. 9 on väidetud: *...mh on teada, et põllumaa pole olulise tähtsusega tedrele (LK III kategooria)*. Keskkonnaameti hinnangul on see vaieldav, sest põllumaad, eriti servad, võivad sobiliku elupaiga lähistel olla tedrele sobilikud mängu ja toitumispaigad (siiski mitte esimene eelistus). Väite puhul ei ole aru saada, kas tegemist on Loodusekspert OÜ enda arvamusega või tugineb allikale.
5. Eksperthinnangus lk. 11 on kirjas järgnev: *Varjutusefekti tõttu pole mõistlik saartele alles jätta kõrgeid puid, kuna üldjuhul ei toeta need võras pesitsevate lindude esinemist oma väikese pindala tõttu*. Soovitusega ei saa nõustuda. Pesapaigana ei pruugi põllumaal olev väike kõrgete puudega salu kuigi väärtuslik olla, kuid see võib olla oluline toitumispaik mitmetele puuvõras tegutsevaile lindudele ning varitsuskoht röövlindudele. Väikesed metsatukad soosivad ka metsalindude liikumist avamaastikul, sest mitmed metsa- või võsalinnud (nt tihased) väldivad suurte lagealade ületamist, sest seal on nad röövlindudele kerge saak. Lisaks on talvel, mil päikeseenergia tootmine on minimaalne, puudetukk potentsiaalne lindude toitumispaik. Seega lähtub soovitus pigem päikesepargi efektiivsusest, mitte lindude ökoloogiast.
6. Eksperthinnangus lk. 11-12: *Teaduskirjanduses on välja toodud, et igas Eesti metsas pesitseb vähemalt 1 paar linde 1 ha kohta (Lõhmus, 2022), ning kuna metsaalad paiknevad kavandatava PEJ läheduses, kus esinevad pindalaliselt sobivamad tingimused pesitsemiseks, on mõistlik säilitada põllusaared kivihunnikutena koos madalamate põdsastaimedega*. Kuna piirkonnas leidub erinevaid metsatüüpe, mis ei ole nõmme-, palu- ega rabamännikud (v.a rabaservad), võib üsna kindel olla, et planeeringut otseselt puudutavates metsades või metsatukkades on keskmine lindude pesitsustihedus suurem kui 1 paar/ha. Osaliselt läheb soovitus säilitada põllusaari vastuollu eelneva, lk. 11 antud soovitusega.
7. Planeeringu seletuskirjas lk. 11: *Vältida puude ja põdsaste raiet ja taimestiku eemaldamist sisaldavaid pinnasetöid lindude pesitsusperioodil 15. märtsist kuni 30. juunini*. Meede välistab alal pesitsevate lindude pesitsushäiringu põhjustamist ja linnupoegade hukkumist. 30. juuni on liiga vara, kuna sel ajal võivad mitmed niidulinnud veel pesitseda ning rohus liiguvad lennuvõimetud noorlinnud. Puude ja põdsaste raiet ja taimestiku eemaldamist sisaldavaid pinnasetöid tuleb vältida 15. märtsist kuni 15. juulini (soovitavalt 31. juulini).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helen Manguse

juhataja

keskkonnakorralduse büroo

Pauli Saag 53538356 (looduskasutus)

pauli.saag@keskkonnaamet.ee

Liis Sinijärv 53064783 (looduskaitse)

liis.sinijarv@keskkonnaamet.ee

Ivo Ojamäe 5057438 (keskkonnakorraldus)

ivo.ojamae@keskkonnaamet.ee